

Zadoščenje za dr. Mayerja in za demokracijo

»V govoru, ki ga je imel namestnik glavnega tožilca v Trstu Alberto Mayer pri odprtju sodnega leta 1971, ni nobenega elementa za morebitno disciplinsko preiskavo. Tako se je izrekla druga komisija višjega sodnega sveta, ki je izvedla preiskavo na osnovi vloge, katero je predložila tržaška odvetniška zbornica. Druga komisija je zato predlagala, naj se arhivirajo akti o Albertu Mayerju. Končni sklep bo sprejel višji sodni svet na seji, ki je sklicana za prihodnjo sredo. Tako se glasi uradna vest, ki je bila objavljena v sredo zvečer po radiu.

Kot znano, je imel govor namestnika glavnega tožilca ob začetku sodnega leta v Trstu velikanski odmev v tukajšnji javnosti in v vsej Italiji, pa tudi v Sloveniji. Dr. Mayer je povedal — kmalu po zloglasni fašistični demonstraciji ob koncu lanskega leta v Trstu — novofašistom in njihovim javnim ter pri-tajenim simpatizerjem nekaj odkritih besed. Spomnil jih je na nekaj jasnih zgodovinskih resnic iz časa, ko so lahko fašisti še neka-znovano in celo ob potuhi oblasti ustrahovali in preganjali, pa tudi zahrbtno in sodno morili slovenske domoljube in antifašiste na Primorskem in v Trstu. Povedal jim je, da je bilo tisto, kar se je zgodilo leta 1943 in 1945, samo posledica prejšnjega preganjanja. Pri tem je seveda naglasil nujnost in naloge neodvisnega in poštenega sodstva.

Vsa poštena in demokratična slovenska in italijanska javnost na Tržaškem je toplo pozdravila ta govor namestnika glavnega tožilca Mayerja in soglašala z njim, občudujoč resnicoljubnost tega uglednega funkcionarja sodstva Italijanske republike. O Mayerjevem govoru so obširno poročali tudi nekateri veliki italijanski dnevnik, kot npr. »La Stampa«. Novofašisti in njihovi simpatizerji, pa tudi drugi pristaši reakcionarne desnice, ki sanjari o »revanši« in »povrntvi cone B«, pa so seveda zagnali hrup. Objavljali so protestna pisma v tukajšnjem italijanskem dnevniku in začeli z odkritimi in zakulisnimi akcijami, da bi škodovali dr. Mayerju in se maščevali nad njim.

Nečastno jim je šla na lim tudi tržaška advokatska zbornica, ki je ostala s sedanjim sklepom druge komisije višjega sodnega sveta z dolgim nosom in bo po vsej verjetnosti — in nujnosti — ostalo tako tudi po končni razsodbi prihodnjo sredo. Kajti tisti ljudje advokatske zbornice (nikakor ne mislimo vse advokatske zbornice z njimi) bi mogli biti toliko brihtni — vsaj kot advokati, če že ne kot demokrati — da bi se zavedali, da je nemogoče, da bi sodne oblasti v demokratični Italijanski republiki, z vlado ljudskih strank sredinske leveice, ki ji je do utrjeva-

(dalje na 2. strani)

Politična kriza v razpletu

V italijanskem parlamentu je v teku obširna politična razprava, ki se bo zaključila z glasovanjem o zaupnici levosredinski vladi predsednika Colomba. Povod za sedanjjo razpravo je dalo vodstvo republikanske stranke, ki je pred dnevi sklenilo, da umakne svoje predstavništvo iz vlade, kar se je tudi zgodilo z odstopom republikanskih zastopnikov v vladi.

Republikanski politični tajnik La Malfa je v poslanski zbornici utemeljil sklep svoje stranke, pri čemer je kot glavni vzrok navedel dejstvo, da vlada in levosredinska večina, ki jo podpira, ne spoštujeta vnaprej in sporazumno določenih splošnih smernic v zvezi z izvajanjem politike gospodarskega programiranja. Vlada in njena večina — je dejal republikanski tajnik — na pritisk delžnih in tudi ožjih krajevnih dejavnikov pristajata na bistvene spremembe oblik in metod izvajanja politike gospodarskega načrtovanja, s čimer se republikanci nikakor ne morejo strinjati, ker so prepričani, da po takšni poti ni mogoče doseči zaželenih ciljev.

Politično zanimivo in zlasti važno pa je, da republikanci z umikom svojega predstavništva iz vlade ne pojdejo v opozicijo, temveč bodo vlado podpirali od zunaj, in sicer zato, ker se zavedajo, da sedanja levosredinska večina nima alternative in ker nočejo nase sprejeti politične odgovornosti za morebitno neizvedbo že dogovorjenih in programiranih reform.

Politična razprava v parlamentu se bo torej zaključila, kot vse kaže, z izglasovanjem zaupnice Colombovi vladi in nato z

imenovanjem novih ministrov in podtajnikov iz vrst ostalih levosredinskih strank.

V poslanski zbornici so v razpravo med drugimi posegli politični tajniki Kršč. demokracije, socialistične in socialdemokratske stranke. Zanimivo in značilno je, da so v svojih govorih le vzeli na znanje izvajanja republikanskega političnega tajnika o bistvenih odklonih, do katerih baje prihaja med izvajanjem politike gospodarskega načrtovanja, ne da bi jih skušali niti komentirati.

Največ pozornosti so politični tajniki levosredinskih strank v svojih govorih posvetili dvema problemoma, ki sta danes močno prisotna v italijanskem političnem življenju, to je okrepljenemu delovanju skrajne desnice, izrazito fašističnega značaja, in delovanju tako imenovanih izvenparlamentarnih skrajno levih skupin in skupinic. O teh problemih ni, kot jasno izhaja iz izvajanj tajnikov levosredinskih strank, polnega soglasja, kajti medtem ko demokristjani in socialdemokrati enako obsojajo tako desne kot leve skrajneže, menijo socialisti, da predstavljajo resno nevarnost za demokratične institucije v državi le skrajni desničarji, katerih delovanje podpirajo tiste sile, ki odločno nasprotujejo politiki reform in procesu nadaljnje demokratizacije vsega družbenega življenja v Italiji.

Precejšnje razlike nadalje obstajajo med temi strankami glede odnosa do komunistične opozicije, oziroma do širokih ljudskih množic, ki jih v parlamentu in sploh v celotni italijanski družbeni stvarnosti danes predstavlja komunistična partija. Te razlike bodo seveda ostale in jih sedanja politična kriza gotovo ne bo odpravila.

Razprava o ustavnih spremembah v Jugoslaviji

Politični forumi, zlasti zvezni parlament in zbornice posameznih republik ter najvišji odbori ZKJ, so začeli razpravljati o osnutkih ustavnih sprememb, ki jih je nedavno izdelala koordinacijska komisija na Briunih. Ustavnih popravkov je 21. Prvi (v ustavi bo nosil, če bo sprejet, številko 20, ker je bilo doslej sprejetih že 19 ustavnih popravkov), pravi, da »delovni ljudje, narodi in narodnosti (v Jugoslaviji) uresničujejo svoje suverene pravice v socialističnih republikah in v socialističnih avtonomnih pokrajinah, v SFRJ pa, če je to v skupnem interesu in zapisano v ustavi. S tem se spreminja tako vloga federacije kot republik«.

Eden izmed popravkov (24.) zagotavlja enotno jugoslovansko tržišče. »Njegovo osnovno tvorijo med drugim svobodno gibanje in združevanje dela in sredstev, enoten denar, skupna politika ekonomskih odnosov s tujino in načrtovanje gospodarskega in družbenega razvoja.«

26. popravek pravi, da »emisijsko funkcijo (tiskanje novega denarja) opravlja Narodna banka Jugoslavije, skupno politiko emisije pa poleg nje še narodne banke republik in obeh pokrajin«. 27. popravek določa, da »republike in pokrajine določajo sistem, vire in vrste prispevkov ter davke, federacija pa prometni davek. Ta ima tudi pravico predpisati meje, do katere lahko družbenopolitične skupnosti določajo svoje dohodke«.

Več popravkov govori o tem, kakšni dohodki bodo šli federaciji in kakšni republikam, in katere so tiste zadeve, glede katerih mora biti doseženo soglasje republik in pokrajin.

31. popravek trdi med drugim, da se »v mednarodnih odnošajih uporablja načelo enakopravnosti jezikov narodov in narodnosti Jugoslavije.« Iz tega popravila bi sle-

(Nadalj. na 2. strani)

Razprava o ustavnih spremembah v Jugoslaviji

(Nadaljevanje s 1. strani)

dilo, da v Jugoslaviji ni več »državnih narodov«, ampak da so vse narodnosti popolnoma izenačene in enakopravne tudi glede jezikov, celo v mednarodnih odnosih. Vendar najbrž gre le za slabo formulacijo.

35. popravek obravnava kolektivno predsedstvo SFRJ in o njegovem razmerju do zveznega parlamenta in zvezne vlade. Naslednji popravek govori o posebnem položaju Josipa Broza - Tita glede na njegovo zgodovinsko vlogo.

Pri dosedanjih razpravah o spremembah, ustave je bilo že slišati tudi nekaj kritik, zlasti v zvezni hrvaški in srbski zbornici, češ da so ponekod premalo jasne in da ne definirajo dovolj točno, ali bo Jugoslavija tudi znanprej federacija, ali bo konfederacija. Toda Edvard Kardelj, ki je predsedoval koordinacijski komisiji, je izjavil, da to za Jugoslavijo ni dilema, ker se ne zgladuje niti po federacijah niti po konfederacijah dosedanjega tipa. Težišče v novem jugoslovanskem ustavnem sistemu ne bo na državi, to-

KULTURNO SREČANJE

V ponedeljek se je zaključilo v Milanu srečanje med jugoslovanskimi in italijanskimi likovnimi umetniki. Plodni kulturni sestanek je pripravila milanska umetniška revija »Le Arti« s sodelovanjem italijanske založbe Edit z Reke in tržaške Wetlade. Navzoči so bili tudi umetnostni kritiki, ravnatelj galerij in muzejev.

Iz Slovenije so prišli umetniki Andrej Jemec, Adrijana Maraž in Janez Bernik; iz Trsta Lojze Špacial. Poleg teh še ravnatelj Moderne galerije iz Ljubljane Zoran Kržišnik.

Zborovalce je pozdravil Garibaldo Marusi, ravnatelj revije »Le Arti«. Povedal je, da bo ena prihodnjih številke tega umetnostnega obzornika obravnavala izključno jugoslovansko umetnost. Napovedal je tudi bližnje srečanje jugoslovanskih in italijanskih umetnikov v Gradežu in razstavo nagradjenih del v Milanu in v Ljubljani. Kržišnik je odgovoril, da sprejema sodelovanje umetniških ustvarjalcev z obeh strani z odprtimi rokami in srcem.

ZADOŠČENJE ZA DR. MAYERJA IN ZA DEMOKRACIJO

(Nadalj. s 1. str.)

nja demokracije in svobode v državi ter do miru in dobrih odnosov s slovensko manjšino, s sosedno republiko Slovenijo in z vso Jugoslavijo, popustile pred pritiskom takih mračnih novofašističnih in reakcionarnih elementov ter obsodile poštenega in uglednega predstavnika sodnih oblasti. Če bi se to zgodilo, bi imelo nepregledne posledice za politični mir v naši avtonomni deželi in za odnose s Slovenijo in Jugoslavijo.

Seveda ni pričakovati, da bodo dali ti mračni elementi zdaj mir. Omejiti pa se bodo morali seveda na to, da bodo še dalje na skrivaj vtikali v pisemske skrinjice anonimne letake proti dr. Mayerju in ga dolžili »odnosov z njegovo gospodinjo« — kar samo dokazuje, da so izgubili čut ne samo za zgodovino, ampak tudi za smešnost. Sicer pa je znano — in dokazano več kot enkrat — da kdor nima prvega, nima niti drugega.

rej ne na zvezi ne na republikah, ampak na delovnem človeku, na samoupravljalcu.

V Sloveniji še niso (do tega hipa) komentirali predlogov za ustavne spremembe. Te so na splošno manj radikalne, kot so mnogi napovedovali, tako v jugoslovanskem še bolj pa v zahodnem tisku.

— o —

NOVA SLOVENSKA LADJA

Slovensko ladjarsko podjetje Splošna plovba je prevzela na Japonskem svojo novo ladjo, ki je doslej nosila japonsko ime »Kanetoshi Maru«. Odslej se bo imenovala »Logatec« Prevažala bo les. Ladja ima nosilnost 16.000 ton, dolga je 140 m in njena hitrost znaša 14 navtičnih milj.

Z Japonskega bo odplula najprej v Južno Ameriko, kjer bo naložila različen tovor. Poneje bo prevažala hlodovino iz zahodne Afrike v Koper in v druge jadranske pristanišče.

ŠKANDAL Z IZKORIŠČANJEM OTROK

V Rimu in tudi v drugih mestih javnost še vedno z zgražanjem komentira nezaslišani škandal z otroškimi zavetišči, v katerih so brezvestneži izkoriščali zapuščene otroke v lastno gospodarsko korist in v zadostitev svojih sadišičnih ter abnormalnih nagonov. Branili so se dajati otroke v adoptacijo, da bi lahko še dalje vlekli denar zanje iz državnih blagajin in iz žepov sočutnih ljudi.

S prvim marcem se je cena vseh časopisov v državi povečala za 10 lir na izvod. Zato bo tudi cena posameznega izvoda našega lista od današnje številke 80 lir namesto dosedanjih 70. Bravce prosimo za razumevanje, saj so se med drugim tiskarski stroški v zadnjem času znatno povežali.

UPRAVA

Italijanska tedenska revija »Sette giorni« (izdaja jo krščansko-demokratska levica) je prinesla daljši članek o slovenskem teologu dr. Vladimiru Truhlarju in njegovi knjigi »Katoličnem v poglobljenem procesu«. Članek s simpatijo govori tudi o kulturi slovenskega naroda.

Govori se bodo nadaljevali

V ponedeljek zvečer se je vrnil iz Moskve papežev odposlanec Agostino Casaroli. V Sovjetsko zvezo je vatikanski diplomat priletel v sredo. Prva dva dni je imel politično nalogo, da je podpisal meddržavno pogodbo proti širjenju atomskega oboroževanja. Imel je tudi več pogovorov s sovjetskimi vladnimi predstavniki.

Naslednja dva dneva pa je mons. Casaroli obiskal pravoslavne cerkvene oblasti in znameniti samostan Zagorsk, središče ruskega pravoslavja.

Ob svojem pristanku v Rimu je odposlanec Vatikana povedal časnikarjem, da so bili razgovori s sovjetskim zunanjim ministrstvom stvarni in zanimivi. Razpravljali so o svetovnih mirovniških vprašanjih, o Bližnjem vzhodu in o Vietnamu. Casaroli je dejal, da zelo cenijo v Moskvi papeževa mirov-

Novice po svetu

Južnovietnamsko-ameriški napad na »Ho-šiminhovo stezo« v Laosu je zadel ob močan severnovietnamski odpor. Izid bojev še ni gotov. Vsekakor je prodiranje ustavljeno.

— o —

Ministrski predsednik Colombo se je vrnil iz Združenih držav, s posvetov s predsednikom Nixonom in z drugimi amerišskimi državniki. Šlo je za okrepitev medsebojnih vezi med Italijo in Združenimi državami. Ameriška vlada je bila zadnji čas nekočliko zaskrbljena zaradi notranjega razvoja v Italiji.

— o —

Na Koroškem še vedno ni miru. Novonacistične skupine in organizacije, zlasti v Velikovcu, izživajo naprej, popolnoma v slogu in z gesli nacistov. Poslali so celo delegacijo h kanclerju Kreiskemu, hoteč mu natvesti, da je država v nevarnosti. A mlada slovenska koroška generacija se ne da ustrahovati in nadaljuje akcijo za pravice koroških Slovencev.

— o —

V mednarodnih diplomatskih krogih si ugodno za svetovni mir tolmačijo dejstvo, da namerava kupiti komunistična Kitajska od Združenih držav večje število potniških reaircijskih letal ter jih uporebiti za proge v Evropo, tudi v Jugoslavijo.

— o —

Jugoslovanski zunanji minister Tepavac se je vrnil z obiska v Sovjetski zvezi, kjer je imel pogovore z Brežnjevom in drugimi. Kot so javili, je sovjetski zunanji minister Gromiko z zadovoljstvom sprejel povabilo, da pride v Jugoslavijo. Pri pogovorih so ugotovili interes za gospodarsko sodelovanje, isto željo po konferenci o evropski varnosti in enako stališče do Izraela, ker noče uresničiti resolucije varnostnega sveta ZN.

— o —

Ekstremisti so izvedli bombni atentat v ameriškem kongresu in zagrozili, da bodo nadaljevali z atentati, dokler Američani ne zapustijo Vietnama.

— o —

Umril je veliki francoski filmski igravec - komik Fernandel. Za njim iskreno žalujejo milijoni ljudi, ki so ljubili in cenili njegov ljubeznivi humor, tako redek v današnjem preplašenem in grobem svetu.

Naši pogledi ■ Mladinska skupina ■ Naši pogledi

Glasba in šola

Želim spregovoriti v zvezi z nedavnim nastopom orkestra Glasbene Matice na slovenskem liceju F. Prešeren. Orkester se je predstavil dijakom in profesorjem — med katerimi sta bila prisotna tudi ravnatelj GM dr. Demšar in šolski skrbnik dr. Fidenzi — z Vivaldijevimi »Stirimi letnimi časi«. Uvodno besedo in povezavo med štirimi deli celotne skladbe je podal Janko Ban, med posameznimi stavki pa sta dve dijakinji recitirali verz neznane avtorja, pri katerih je baje sam Vivaldi iskal navdiha za svoje »Stiri letne čase«. Zelo dobro je kot solist nastopil violinist Žarko Hrvatič, nekoliko manj prepričljivo pohvala predvsem dirigentu Oskarju Kjudru, ki je s svojim intenzivnim in neposrednim odnosom do glasbe znal dati skladbi tisti svojstveni značaj, ki ji pripada; z očarljivo izvedbo jo je uspel približati tudi glasbeno nepripravljenim poslušavcem.

Toda ne gre samo za to: poudariti želim predvsem nepričakovano dejstvo, da je to prvič, ko se šola in Glasbena Matica neposredno zblížata; prvič ko pridejo vsi dijaki v stik z glasbo takorekoč v šolskih klopeh; končno prvič, ko velik — prevelik — del dijakov vendarle prisostvuje koncertu. Prepričana sem, da ne pretravam, kajti vsakdo, ki vedno obiskuje koncertne nastope, nedvomno to opazi. Naša mladina rada hodi na gledališke predstave morda zato, da se brezskrbno usede na svoj mehki prostor, da se ob igri razvedri in čaka, kakšen bo konec — skratka, hoče se ji otipljive razgibanosti, nenadnih dramskih prevratov, neznanega. S tem ne mislim zasenčiti pomena gledaliških nastopov, saj lahko opazimo, da je vendar nekaj mladih, ki v igri išče psihološke momente in razumske poglobitve, moralni pomen in ne nazadnje pristno igravsko umetnost.

Glasba pa ni tako zlahka otipljiva. Medtem ko se nepripravljen človek igri nekako še približa, glasbe ne more dojeti tako zlahka. Namesto, da bi se potrudil, jo kar a priori zavrne: to ga namreč stane veliko manj truda. Zato vidimo na koncertih vedno več ali manj iste obraze mladih — pa morda še koga, ki bi rad pokazal, da se je potrudil in prišel, a je v žep za vsak slučaj vtaknil časopis!

Na žalost se vsi zavedamo velike pomanjkljivosti šolskih struktur, ki obtičijo in vztrajajo pri besedni umetnosti, nekoliko manj pri likovni, na glasbeno pa sploh pozabijo, medtem ko je s prejšnjima tesno povezana v kulturno zgodovinskem razvoju. In to naj bi bila šola, ki skrbi za našo SPLOŠNO izobrazbo? Iz tega seveda sledi, da naši bodoči intelektualci v veliki meri pojmujejo glasbo kot nekaj mrtvega, oddaljenega in nepojmljivega. Nekaj, kar je iz dolgočasnih vzgibov glasbenikovega duha nastalo in takoj zamrlo zato, da ostane v omejenem prostoru časa-zgodovine, in kar je vedno eno in isto (in bogve zakaj se ohranja!) pač nerazumljivo.

Če pa kdo že po naravi čuti v sebi glasbo, ali enostavneje: izrazi željo, da bi se ji približal in se je učil — ta mora v posebno šolo in mora seveda posamezne lekcije tudi plačevati. Zato nam pride že v podzavest,

da je glasba »eliten« hobby, ni pa globok in zrel izraz duha, kar v resnici tudi je.

Janko Ban je v svojem razčlenjenem govoru dobro predstavil Vivaldijevo delo, skladatelj je značaj in značaj glasbe sploh. Zato upam, da je poslušavcem le prišlo na um, da je tudi v glasbi razvoj in da zato ni poniževalno ali starinsko, »če kdo poslušata tako ali tako nepojmljivo dolgočasje«, kajti ravno tako bi se moralo zdeti poniževalno brati »nekdanjega« velikega Tolstoja ali Goetheja ali kogarkoli izmed klasikov, s katerimi se vsakdo tako rad pobaha. Pravi paradoks je to, da kdo vse prej kot prikriva svojo sentimentalno naravo, prebira »roza« romane, zavrača pa kakšnega Mozarta ali Beethovna, češ da so taki glasbeniki neaktualni in se sam raje zvija v ritmu shakeja ali česa podobnega.

Mislím, da so dijaki, v kolikor so prišli v neposreden stik z glasbo, to tudi razumeli, saj so večinoma, po koncertu, priznali, da je to prvo srečanje dobro uspelo in da jih je res zanimalo. Morda je k temu pripomogla tudi izbira take Vivaldijeve skladbe, ki je vsem več ali manj dostopna. Dijaki so večkrat in navdušeno ploskali; tu sem imela pa spet pomislek: ali zato, ker so bili tako navdušeni, ali zato, ker niso bili poučeni, da je bolje med posameznimi stavki molčati zato, da se skladba predstavi kot nepretrgana celota?

Jaz bi se odločila kar za prvo varianto, saj so se dijaki sami izjavili, da jih je nastop razveselil; v zvezi s tem smem sklepati (in dr. Demšar mi je v pogovoru to potrdil), da ima Glasbena Matica v načrtu še več podobnih nastopov na šolah. To pa je vsekakor razveseljiva novica, ne samo zaradi zgoraj navedenih razlogov, ampak tudi zato, ker bi se končno nekoliko bolj zblížali dve slovenski ustanovi, ki obe skrbita za našo izobrazbo in kulturno rast, čeprav vsaka na svoj način.

Ivana

„Tovariši“

Pred kratkim se je na Tržaškem pojavil zvezek z naslovom »Tovariši«; izdala ga je skupina mladih slovenskih komunistov, organizirana v krožku »Matija Gubec«. Krožek že dalj časa obstaja, vendar so njegovi člani s tem zvezkom prvič obrazložili širši publikli svoje namene in cilje.

»Obravnavati mislimo problematiko današnje družbe in posebej naše manjšine v luči ra-

zrednih nasprotij in s tem širiti razredno zavest med slovenskim proletariatom v Italiji«; sporočajo v uvodniku. In res je cel zvezek ena sama kritika današnje italijanske in sploh kapitalistične družbene ureditve. V tem smislu so spisani članki o škvadrizmu kot orožju v rokah kapitala, o šoli v Italiji, o slovenski šoli na Tržaškem ter o vojaški službi. Lahko pa zasledimo tudi članek, ki analizira stanje na Poljskem po decemberskih delavskih vstajah.

Celotna problematika je gledana seveda z marksističnega stališča, ki se pa večkrat oddaljuje od revizionistične sovjetske linije in se bolj približuje novim kitajskim pozicijam. Kolikor se s takih stališč lahko razvije konstruktivna kritika zablod v današnjih socialističnih državah, je to vsekakor pozitivno. Ob branju člankov sem pa skozi čutil pomanjkanje konstruktivnih in neutopističnih protipredlogov za ureditev ali vsaj izboljšanje današnjega stanja; tako v Italiji kot tudi drugod v svetu. Osebnostno se z mnogimi kritikami strinjam, vendar bi rad zvedel tudi kaj o predlogih za reševanje današnje problematike.

V tej zvezi mi je bilo žal, da je v zvezku sorazmerno premalo strani posvečenih specifični problematiki Slovencev v Italiji. Tako glede raznarodovanja (ki je predvsem v vrstah slovenskega delavstva najboljše) kot tudi razlaščenja in sploh glede boja za naše pravice (predvsem glede na beneške in kanalske Slovence). Pričakovati je, da bodo člani krožka »Matija Gubec« to vrzel čimprej zadelali.

Članki kažejo na splošno prizadetost in pripravo piscev in je zato pisanje v glavnem dosledno in utemeljeno. Večkrat pa se pisci v svoji vnemi spustijo predaleč: trdijo na primer, da so v teku med Poljsko in Cerkvijo pogajanja, »da bi uvedli obvezno poučevanje verouka na šolah in da bi spet vrnilo cerkvenim dostojanstvenikom prejšnja posestva...« Talkšne in podobne izjave, ki so popolnoma neutemeljene, če že ne izmišljene, ter napadi na Cerkev spadajo bolj v dobo Pija XII. kot pa v današnji pokoncilski čas dialoga.

Kolikor se bodo pisci »Tovarišev« borili predvsem za koristi naše manjšine, za utrjevanje narodne zavesti med slovenskimi delavci v Italiji in za pravično socialno ureditev našega človeka, je njihova akcija, pa čeprav sprožena z marksističnega vidika, vsekakor pozitivna. Upam zato, da bo kdaj prišlo tudi do skupnega dialoga, za katerega smo v Mladinski skupini vedno pripravljene.

Peter

ČASNIKARSKA ETIKA

Vsi smo seveda za popolno svobodo izražanja. K temu pa pristavim, da sem se vedno z nejevoljo srečaval z moralnimi nauki, kako naj mislim, kaj naj pišem. Toda so članki, mimo katerih brez komentarja preprosto ne morem in to je v glavnem pisanje, iz katerega se zrcali napihnjena praznina, ali zavestna nepoštenost, če ne celo neodgovorna krivičnost ali še kaj slabšega. No, in prav tako nepoštenost sem zaznal v očitnem, mastno natisnjem Črtovem članku o prof. Beličiču v zadnji številki tržaškega »Dela«. Ob takem pisanju se človek vpraša, do kam sploh seže časnikarska etika in kakšen pomen sploh ima časnikarska čast.

Prof. Beličiča nimam namena tu zagovarjati, prvič ker menim, da Črtov članek tega ne zasluži in drugič, ker se najini pogledi v marsičem razhajajo. Kljub temu pa sodim, da mu je treba izraziti vse priznanje za njegovo prizadevno večletno pedagoško delo in predvsem za njegovo kristalno poštenost in resnicoljubnost. In če moramo kaj spoštovati v človeku, je prav to!

Igor

J Tržaškega

Jubilej Slovenskega gledališča v Trstu

Slovensko gledališče v Trstu bo v soboto slavilo pomemben jubilej: zastor na odru Kulturnega doma se bo vzdignil za dvestoto premiero v petindvajsetih letih neprestanega delovanja. Ta nedvoumna številka, ki ne vsebuje operet in nekaterih večkrat obnovljenih del, je očitno že sama dovolj zgovoren dokaz o vlogi in pomenu našega gledališča.

Slovensko gledališče si je za ta praznik izbralo dramo Dominika Smoleta »Antigona«, po mnenju kritikov največji dosežek slovenske dramatike po drugi svetovni vojni. Delo je že ob svojem nastanku — pisali smo leto 1960 — pomenilo izjemen dogodek v slovenskem gledališkem življenju, saj so ga skoraj hkrati uprizorila kar tri gledališča. Smoletov uspeh je potem kronala še nagrada »Sterijevega gledališča« za najboljši jugoslovanski tekst, potrdili pa so ga tudi številni prevodi in uprizoritve.

Deset let, ki nas loči od nastanka »Antigone«, nikakor ni zmanjšalo njene trajne pesniške vrednosti, pa tudi ne pomena antigonske dileme. Problem, ki ga Smole rešuje, se namreč glasi: biti moralno čist in braniti resnico za ceno tragičnega propada ali biti ponižen in ubogljiv zavoljo udobnega in varnega življenja. Zgodba namreč govori o Edipovih sinovih Eteoklu in Polinejku, ki padeta v bratormornem boju: prvi kot branitelj domovine in je pokopan z vsemi častmi, drugi kot njen zavojevalec in je po kraljevem ukazu prepuščen mrhovinarjem. Sestra Antigona prekrši ta u-

kaz in ga pokoplje. Smole je ta antični mit v sebi prenetel in ga napolnil z vsebino našega časa, oblikovno pa se je podredil pravilom grške drame, kjer se na odru o dogodkih samo priča, ti pa se odvijajo nekje v ozadju. Uporabil je prosti verz, ki ga je oblikoval v čudovito lepem jeziku.

Na sceni Klavdija Palčiča in v kostumih Marije Vidauove je delo uprizoril režiser Mile Korun. Temeljni problem je skušal počlovečiti in pri tem poiskati tisti skupni imenovalec tragičnosti, ki je univerzalna, saj so vsi ljudje pravzaprav brez krivde v tem sistemu in hkrati njegove žrtve. Imeno igra Mira Sardočeva, Kreona Anton Petje in Teiresiasa Jožko Lukeš. Naslovna junakinja, Antigona, pa v Smoletovi igri ne nastopa.

— o —

SMRT GLASBENIKA PROF. FRANCETA CIGANA

Našo javnost je žalostno presenetila novica, da je v Ljubljani umrl 23. februarja znani glasbenik dr. France Cigan, SDB, profesor za glasbo na slovenski gimnaziji v Celovcu. Na žalost so se od njega poslovili profesorji in dijaki gimnazije, kjer je poučeval, predstavniki koroških slovenskih organizacij in velika množica ljudi, ki so ga cenili kot odličnega pevovodja in ohranjavca slovenske pesmi na Koroškem. Na grobu mu je zapel celovski zbor »Gallus«, ki ga je vodil rajni Cigan, tudi pesem »Gor čez izaro...«. Z zborom je pela vsa množica pogrebcev. Njegovi dijaki pa so mu zapeli »Od Zile prejmi rožmarin, dober slovenski sin...«.

Dr. Cigan je bil doma iz Slovenske krajine. Star je bil šele 62 let. Večkrat je gostoval s svojim zborom tudi v Trstu in Gorici, kjer je imel veliko prijateljev.

L. Z.

TAJNISTVO TRŽASKE K.D. OHRANILO VEČINO, TODA...

Z izglasovanjem resolucije, ki so jo predložili predstavniki tako imenovane »morotejske« struje, je sedanje politično tajništvo tržaške Kršč. demokracije ohranilo večino v pokrajinskem strankinem odboru. Ta se je sestal na zahtevo leve struje, imenovane »base«, ki je doslej skupno z drugo levo strujo, imenovano »forze nuove«, podpirala večinsko morotejsko skupino, da se preveri, ali še obstajajo pogoji za takšno podporo in sodelovanje v strankinem vodstvu.

Resolucija, ki je prejela večino glasov (18) članov pokrajinskega odbora (proti jih je bilo 14), obsega v bistvu štiri točke: nadaljevanje politike leve sredine, pri čemer je važna predvsem prisotnost kršč. demokracije in socialistične stranke, ki edini moreta tej politiki dati kakovosten prispevek; *izvajanje demokratične politike do slovenske manjšine in poglobitev politike prijateljstva med Italijo in Jugoslavijo*; gospodarska politika naj privede do pospešenega razvoja tržških emporijskih dejavnosti tudi z izgradnjo preostalih že predvidenih infrastruktur; sodelovanje v stranki vseh naprednih sil, ki imajo posluš za sedanjo družbeno stvarnost, in zlasti sodelovanje mladih in delavcev.

Zanimivo je, da se obe levi struji nista zadovoljili z vsebino resolucije in niti izvajanju političnega tajnika Colonija. Zato sta odklonili podporo večinski morotejski struji in prešli v opozicijo skupaj s tako imenovanimi »fanfanijevci«.

Morotejska struja in politično tajništvo ki ga ta struja odraža, sta ohranila večino v pokrajinskem odboru le zaradi tega, ker se je tokrat »sredinska« struja razcepila. Trije njeni pristaši so se namreč dejansko priključili večinski struji in glasovali za njeno resolucijo.

Kljub tej številčni zmagi ostane neizpodbitno dejstvo, da je politično tajništvo tržaške kršč. demokracije po takem zaključku seje pokrajinskega odbora danes bolj ošibljeno, kar utegne imeti določene politične posledice.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU Kulturni dom

DOMINIK SMOLE ANTIGONA

Scena: KLAVDIJ PALČIČ
Kostumi: MARIJA VIDAUOVA
Glasba: ALEKSANDER VODOPIVEC
Režija: MILE KORUN

Osebe:
Imena: MIRA SARDOČEVA
Kreon: ANTON PETJE
Haimon: SILVIJ KOBAL
Teiresias: JOŽKO LUKEŠ
Paž: LIVIJ BOGATEC
Stražnik: ALOJZ MILIČ
Glasnik: STANE RAZTRESEN

Zbor: Bogdana Bratuževa, Marta Cancijanijeva, Miranda Caharijeva, Nora Jankovičeva, Lidija Kozlovičeva, Mira Lampetova in Marija Oficijeva.

Premiera v soboto, 6. marca ob 21. uri (RED PREMIERSKI)

Ponovitve:

V torek, 9. marca ob 20. uri (Red MLADINSKI v četrtek)

v sredo, 10. marca ob 20. uri (Red MLADINSKI v sredo)

v nedeljo, 14. marca ob 16. uri (Red B - nedeljski popoldanski)

Prodaja vstopnic od torka dalje vsak delavnik od 12. do 14. ure ter eno uro pred začetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma; ob nedeljah in praznikih eno uro pred začetkom predstav. Rezervacije na tel. 734265.

Vokalno - instrumentalni koncert na Opčinah

V nedeljo popoldne sta v Prosvetnem domu na Opčinah gostovala pevski zbor »Primorec« iz Trebče in harmonikarski orkester »Miramar«. Trebenski mešani zbor, ki šteje preko štirideset pevcev in pevk, je vodil mladi pevovodja Cezar Možina. Svoj nastop so pričeli z Vrabčovo Zdravljico, kateri so sledile priredbe ljudskih pesmi Milana Pertota, Franca Venturinija, Antona Andjela, Josipa Slavenskega in Mokranjčeva *Druga rukovet*, ter ga zaključili z dvema Gobčevimi umetnimi skladbami. Zbor je pri tem nastopu pokazal viden napredek, posebno v pogledu homogenosti, intonacije in dinamike.

Nekaj ljudskih napovedov je zaigral trebenski instrumentalni trio in dosegel za svoje precizno podajanje iskreno priznanje.

Do polne veljave so to pot prišle vse odlike harmonikarskega orkestra »Miramar«. Pod vodstvom Oskarja Kjudra je orkester zaigral zaključno kolo iz Gotovčeve opere »Ero«, Saint-Saensov »Mrtvaški ples« in Sibeliusovo »Finsko«. Res se sliši neverjetno, da mora taka dela iz svetovne simfonične literature posredovati harmonikarski ansambel. In vendar moramo pri-

znati, da jih je »Miramar« zaigral ne samo približno, temveč upoštevajoč značilnosti harmonike naravnost odlično. Glavno zaslugo je treba tu priznati domiselni priredbi, ki jo v primeru orkestra »Miramar« mirno lahko imenujemo instrumentacijo. Omejene barvne možnosti harmonike so bile izkoriščene v najvišji meri; z inteligentnim grupiranjem instrumentov in registrov se je posrečilo pričarati pred poslušalce pravo orkestralno plastičnost. *Eliana Zajec*, ki je menda instrumentirala in razporedila vloge vseh članov ansambla, se je na tem področju pokazala kot pravi mojster. Pri nekaterih točkah je z orkestrom sodelovala tudi Dorina Kante, državna prvakinja na harmoniko.

Za zaključek sta se združila orkester in trebenski mešani zbor in podala dve ruski ljudski pesmi. Pri teh bi povdaril dobro uravnovešeno obeh ansamblov, ki sta brez prevladovanja drugega nad drugim ustvarila jasno zvočno ravnotežje.

Dvorana openskega prosvetnega društva je bila polno zasedena in občinstvo je živo pokazalo svoje zadovoljstvo nad posrečenim programom.

U. Vrabec

Rupa

MALO VEČ RAZGIBANOSTI!

To vprašanje, ki ga skušam sedaj izraziti, ni samo problem naše vasi, marveč se tiče večine naših krajev na Goriškem.

V mislih imam verske ali farne odbore, ki naj bi župniku pomagali, da bi se versko življenje okrepilo in pomladilo v novem pokoncilskem duhu. Dušni pastir ne more z vso dobro voljo vsega sam narediti, da bi tudi versko in moralno življenje v farnem občestvu krepko napredovalo. Pomagati bi mu morali in aktivno sodelovati omenjeni odbori, kakor so predvideni v novih načrtih cerkvenega življenja. Seveda je za tako sodelovanje potrebna dobra volja vseh faranov.

Vprašanje o sodelovanju med faro in njenimi člani je npr. zastalo po smrti našega večletnega cerkovnika Ludvika Kogoja. Pokopali smo ga pred štirinajstimi dnevi ob veliki množici pogrebcev, kar je dokaz, kako je bil požrtvovalni in nesebični možak priljubljen med vaščani.

Kdor ga bo nasledil, ko pa je tako malo ljudi, ki bi kaj žrtvovali za versko življenje in božjo čast.

Pripomniti moram, da je tudi naš okraj zajelo neko mrtvilo. Le redkim pobudam posameznikov moramo pripisati, če se kaj o nas sliši tudi v javnosti. Še v pustnih dneh ni bilo videti vneme za stare pustne šege in navade. Škoda, da se tudi te opuščajo! Naj bi te skromne vrstice ne padle v prazno, pač pa naj bi bile v spodbudo mladim in starejšim.

MISINI SE JEZIJO

V soboto so imele v pokrajinski dvorani vse demokratske in antifašistične stranke zborovanje, na katerem so soglasno obsodile novofašistične poskuse, da bi z nasiljem zavrele demokratično življenje v državi.

Enotni nastop zdravil sil je seveda razjezil goriške misine. Njihov predstavnik Livio Coschina je poslal pokrajinskemu predsedniku Chientaroliju posebno pismo, v katerem ga vprašuje, kako da je dovolil nekaterim strankam uporabo pokrajinske dvorane za protifašistično demonstracijo. Poziva ga, naj pojasni, kako je prišlo do dovoljenja za to politično zborovanje.

Občinske in prosvetne zadeve v Števerjanu

Če začnemo s prvimi, moramo vzeti z zadovoljstvom na znanje, da so se uglasila večmesečna nasprotstva med različnimi frakcijami v občinskem svetu in odboru. Saj so bila bolj osebna značaja kot pa idejnega ali drugačnega gledanja na upravne zadeve v občini. Vsak ima svoj prav, pa tudi napake. Častitati pa je treba na obe strani, da sta uvideli, da je treba skupne koristi postavljati nad osebne. Upamo, da ne bo več prišlo do podobnih nasprotovanj.

Katoliško prosvetno društvo »Sedej« je s svojo dramsko skupino razvilo živahno delovanje. V nedeljo je nastopilo z Bevkovo dramo »Materin greh« v Katoliškem domu v Gorici. Igra je v spretni režiji Aleksija Pregarca prav dobro uspela. Tudi udeležba je bila zadovoljiva, čeprav je popoldanska nedeljska ura za meščane neprimerna, ker uporabijo sončne popoldneve za izlete v okolico. Igro bodo ponovili v isti zasedbi v ne-

Prejšnji četrtek in petek je gostovalo v Katoliškem domu v Gorici Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice z Ustinovo komedijo Romanov in Julija. To delo je po svoji zasnovi zelo podobno znani Shakespeareovi tragediji, le da ga je Peter Ustinov posodobil in ga spremenil v komedijo. Pravzaprav je treba reči, da je to povsem svojstvena zgodba, ki vseskozi daje občutek pravljicne nerealnosti. Pravljičen je tudi svet, ki nam ga avtor hoče predlagati. To je sanjski svet lepote, človečnosti in fantazije, to je čudovit svet, kjer prevladuje dobrota v ljudeh in ta dobrota ima posebno moč, da se ne samo zoperstavi svetu grdobije in nasilja, ampak ga zna tudi onesposobiti in premagati. Dogajanje na odru ni več razpeto med dvema premožnima družinama, ki se borita za oblast, marveč med sovjetskim in ameriškim veleposlaništvom, torej med vzhodnim in zahodnim blokom. To situacijo porabi Ustinov, da razkrije vso togost prvega in vso plitvino drugega. Istočasno pa podčrta slepo zaverovanost obeh v svoj »prav«. To je morda Ustinovo najbolj grenko odkritje, ker se v tem boju med »dobrim« in »dobrim« javljajo in izenačujejo iste težnje in iste želje po prestižu in nadvladi, v eni in v drugi ideološki skupini. Iz teh večnih zank se reši samo ljubezen med mladima človekoma, ki s svojo željo po svobodi in pravici ustvarita nove pogoje življenja.

Igra sama na sebi ni zelo zahtevna, vsekakor je treba priznati režiserju Andreju Stojanu, da je znal dejanje na odru uravnovesiti, dinamično razgibati in domiselno popestriti. Med igravci pa gre predvsem omeniti posrečen in izdelan lik generala, ki ga je podal Stane Leban. Tudi ostali igravci so se znali vživeti v zlito celoto.

Ker je igra Romanov in Julija zanimivo in tudi dobro naštudirano delo, je res škoda, da ne pride tudi pred tržaško občinstvo. Morda pa le ne bi tako motilo sicer dovršene repertoarja slovenskega tržaškega gledališča.

i. t.

deljo popoldan v Štandrežu v župnijski dvorani.

Prav spodbudno in za tekmovalno preizkušnjo zelo koristno je, da si dramske skupine izmenjujejo obiske. Tudi pri prosvetnem delu je potrebno pravo tekmovalje brez zavisti in izkazovanj.

Omenimo naj še, da so se že začela zakoličevalna dela na cesti od Križišča do Jabin in tudi za izboljšanje javne razsvetljave

—0—

OBVESTILO

Na slovenski trgovski šoli v Gorici je razobešeno obvestilo za natečaj za dve službeni mesti v tajništvu iste šole, in sicer za tajnika in tajniškega pomočnika (applicato). Prvi mora imeti spričevalo trgovske višje šole, drugi pa dokončano srednjo šolo. Prošnje je treba vložiti do 16. marca t.l. na ravnateljstvo omenjene trgovske šole v Gorici. Pojasnila se dobe na tajništvu.

Iz Goriške

Romanov in Julija**GORIŠKA BOLNIŠNICA**

Po novih načrtih arhitekta Baresija in inženirja Graziata bo prenovljena goriška bolnišnica postala ena najbolj urejenih in sodobni sanitetni službi odgovarjajočih zdravstvenih zavodov v vsej severovzhodni Italiji.

Načrtovalca sta raztolmačila svoje zamisli upravnemu odboru pokrajinske bolnišnice in deželnim predstavnikom na posebni seji.

Prostori dosedanjih bolniških zgradb bodo vsi sodobno prenovljeni. Za sedanjimi stavbami pa bodo zgrajena še druga poslopja z novimi bolniškimi in zdravstvenimi oddelki. Ves ogromni kompleks bo povezan s podzemskimi hodniki in dvigali. Stroški za vsa ta dela so preračunani na tri milijarde 600 milijonov lir. Od teh je nekaj več kot ena tretjina že odobrenih. V zgornji vsoti pa niso še všeti stroški za znanstvene instrumente in notranjo opremo.

— o —

Sovodnje**SMRT ZNAČILNE OSEBNOSTI**

Pred dobrim tednom dni so v Sovodnjah pokopali najstarejšega občinarja, kamnoseškega mojstra Ivana Cotiča. V mesecu juniju bi učakal 95 let življenja.

Pokojnik je bil značilna osebnost v ožjem političnem in gospodarskem življenju na Goriškem. Že zgodaj se je izučil za kamnoseka v Nabrežini. V Mirnu je ustanovil kamnoseško zadrugo. Že tedaj je z dr. Tumo ustanavljal socialnodemokratske skupine na Goriškem. S pisateljem Cankarjem je imel tudi velik socialistični shod v Mirnu. Socialisti, pravili so mu tudi »prvi rdečkar«, je ostal do svoje smrti.

Leta 1909 se je preselil v Sovodnje, kjer je ustanovil lastno kamnoseško podjetje. Tu se je tudi poročil. Z ženo Josipino je imel dva sina in eno hčer. Po prvi svetovni vojni je segel s svojim delom zopet v Nabrežino, kjer je obnovil zadrugo. Na svojem drugem domu v Sovodnjah pa je močno razvil svoje podjetje, ki je dajalo dela do 160 delavcem in je sprejemalo tudi večja dela, na primer vse velike soške jezove za elektrarne. Svoje kamnene in marmorne izdelke je pošiljalo tudi za palače na Dunaju, Budimpešti in v Aleksandriji.

Leta 1941 je prepustil svoje obnovljeno podjetje sinu in se je umaknil v zaslužni pokoj.

—0—

V sovodenjski tekstilni tovarni se delavski položaj še ni uredil. Ze pred enim tednom so uslužbenci stavkali, ker je ravnateljstvo začelo odpuščati uslužbence. Drugim je pa skrčilo urnik na 28 ur tedensko. V ponedeljek se je stavka nadaljevala in proti večeru je delavstvo tovarno zasedlo. Vse tri sindikalne organizacije so napovedale oster boj proti odpustom in krčenju delovnega urnika. Socialni demokrati pa sklicujejo shod vseh strank v pokrajini, da se reši mučen položaj v tekstilnih tovarnah na Goriškem, ki ograža tudi gospodarstvo v deli.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Pogovor s prof. Berlotom, pesnikom in etruroslovcem

Prof. Berlot je pojasnil že nad deset etrurskih besedil. Pri Slovencih je, kot vemo, edini, ki se je posvetil popolnoma tej znanstveni smeri. Največ prebiva v Solkanu. Srečanje z njim razodeva primorsko odprtost in domačnost, duhovno in miselno širino izobraženca nekdanjega tržaškega okolja, razmišljajočega duha in kljub vsemu trdno zasidranost v vsakdanji slovenski stvarnosti. O tem nam piše tudi Lavo Čermelj v svojih spominih. Ta prvina danes manjka v slovenski duhovno ustvarjalni osnovi.

Prof. Berlot, Vaše umetniško in znanstveno delovanje je zelo obširno: igrate violino, uspešno slikate, obsežno je tudi Vaše pesniško ustvarjanje. Nad petsto pesmi ste zbrali v dveh vezanih zvezkih, odlikujejo se po izpovedi in razmišljajočem duhu. Pesnite že od leta 1930. Zakaj pa Vaše pesmi še niso bile objavljene?

— Nekajkrat so mi jih vrnilli, češ da ne odgovarjajo duhu današnjega časa, potem pa nisem več vztrajal in pošiljal; težko je prosjačiti. Rad pa jih prebiram v družbi, ki ima smisel za pesmi in razmišljanje.

Vi ste pravzaprav Tržačan, kot poveste, rojeni 1897 pri Stari Mitnici v Livarski ulici 4-IV. (Via Fonderia). V družini vas je bilo šest bratov in sester. Vpisali so Vas na nemško realko, ker je bila slovenska šola predaleč. Potem ste študirali še na Dunaju. Kaj Vas je končno napeljalo na to, da ste z vso vnemo začeli študirati stare in nove jezike?

— 12 let sem imel, ko sva z mamo šla po Rusem mostu, pogled se mi je ustavil na besedi »tergesti« v napisu na pročelju cerkve sv. Antona Novega. »Saj je vendar naš trg, mama,« sem vzkliknil. Kasneje sem v Studijski knjižnici staknil knjigo o zgodovini mesta v nemščini in tam je dobesedno stalo, da so kraj ustanovili Kelti in ga imenovali *Terg*, morali so torej v njem trgovati.

Od sodobnih jezikov poznate odlično nemško, italijansko, angleško in francosko, ukvarjate se radi z matematiko, dešifriranjem in s primerjavo ter s pomočjo vsega tega raziskujete stare jezike. Vaše življenjsko delo je razvozlanje etrurskih napisov. Kdaj pa ste začeli z etrursčino in kdaj zabeležili prve uspehe?

— Prve uspehe šele leta 1947, delal pa sem vsa predvojna leta na primerjavah del znanih preučevalcev Etrurcev, kot so Mommsen, Carssen, Decke, K. O. Müller, Herbig, Josef Krall, Cortsen, Denis, Trombetti, Palatino in drugi. Posebno upoštevan je Mayani (Knjiga *Les Etrusques commencent à parler*). Ta imena našemu človeku malo povejo, ker etruroslovcem pri nas skoraj ni. Prvi pa, ki mi je postavil ta problem, je bil Jan Kolar, čigar knjigo »Tabule staroitalijansko-slavjanske« sem dobil v muzeju v Ptujju. Tja sta se po prvi svetovni vojni zatekli mama in sestra. Z izvajanji Kolarja se v bistvu nisem strinjal in kasneje tudi s prej omenjenimi znanstveniki ne. Ob še tako znanstveni obdelavi je manjkala vsebinska nit, ki veže zapis od začetka do onca.

Kako ste začeli Vi?

Najprej mi je uspelo pojasniti galski napis »De la Vaison« na kamniti plošči, ki ga hranijo v Avignonu, potem pa še dva etrurska napisna na nagrobniku (cipusu) iz Perugia. Razvozlati sem mogel napise samo na staroslovanski etimološki podlagi. In ta obdelava je bila edina od vseh,

poudarjam, ki je dala zares smiselno pojasnilo tako po namenu kakor v duhu tedanjih zgodovinskih dogodkov. Toda vse je bilo posledica dolgotrajnega in požrtvovalnega znanstvenega dela.

Kako ste mogli znanstveno priti do tega, da bi mogla biti ravno slovanska jezikovna podlaga prava?

— Glejte, znanosti ni mogoče vkleniti v neke klišeje in kalupe. Dckopati se moramo do spoznanja, da je treba vedno znova osvetliti že ustaljene znanstvene tabuje. Včasih odkrijemo, da so same domneve oziroma podmene, pogosto pa pomenske odenke, ki nam dajo novo smer za raziskavo.

Zapiski Dioniza Halikarnaškega govorijo, da so Etrurci sami sebe imenovali *Rassene*. Zakaj ne bi preveril najbolj preproste možnosti? Ime *Rasseni* je vsekakor v zvezi z Rusini, Rusi. Sklepal sem, da bi mogli Etrurci govoriti narečje arijanskega (indoevropskega) prararoda, ki se je nekoč raztezal po celi Evropi in tja do Indije. Praslovansščina in po njej slovanski jeziki bi morali biti še najbliže temu prastaremu jeziku, ker se nahajajo v sredini tega debla, obrobna narečja pa so se hudo mešala in spajala z jeziki obrobnih ljudstev. Seveda so bila vmes tisočletja in zato moramo iti še nazaj od sedanjih slovanskih gledanj. V tej zvezi da misliti tudi beseda »svenisk« in »slovenski« in še druge; ali bi mogla biti podobnost samo slučajna? Rad bi prebral knjigo F. Jeza, o kateri sem slišal

Vašo študijo je založil Švicar M. R. Ross. Zakaj, mislite, pri nas študija ni dobila odmeva in priznanja?

— Zato ker pri nas ni etruroslovcem in je sploh veda o starih jezikih šele na začetku ali

še celo to ne. Evropska posebnost pa je in zlasti še naša, da se vdajamo mitom. Raziskovalci se poslužujejo tudi tujega znanstvenega slovstva, toda zapadejo tudi duhu tuje miselnosti. Nikdar ne smemo pozabiti nase. V tujini je knjiga doživela veliko pozornost. Obvestila o posedovanju so mi poslale knjižnice vseučilišč Oxford, Stockholm, Zürich, Bruselj, Leningrad, Moskva, Melbourne in pred kratkim Ljubljana.

Vendar knjige številni starinoslovci niso sprejeli, dasi ji ne odrekajo znanstvenega pomena?

— Bil sem presenečen, da pri mnogih narodih še zmeraj vlada šovinizem. Ugotovil sem zanesljivo, da bi knjigi v marsikateri državi dali publiciteto in veljavo in svet bi jo moral tako sprejeti, ker boljšega dela te vrste enostavno ni. Navdušenje številnih uglednih znanstvenikov pa se je ohladilo, ko sem jasno razložil praslovansko podlago znanstvene obdelave.

J. Š.

BEVKOV VEČER V NOVI GORICI

Združenje primorskih študentov je v soboto, 27. februarja, v gledališki dvorani v Solkanu pripravilo kulturno prireditev pod naslovom »Bevkov večer«. Študentje so si najprej ogledali Bevkovo hišo v Rožni dolini, popoldne pa so prisostvovali seminarju, na katerem je bilo govora o Bevkovih pogledih na nacionalno vprašanje. Razvila se je živahna diskusija tudi o aktualnih problemih slovenske manjšine v Italiji.

Na večerni prireditvi so brali odlomke iz Bevkovih del gledališki igralci Stane Raztresen in Bogdana Bratuževa iz Trsta ter Matjaž Turk in Jerica Mrzelova iz Nove Gorice. Višek večera je bila vsekakor Raztresenova interpretacija znane Čedermacove pridige iz romana »Kaplan Martin Čedermac«. Za zaključek je primorski akademski pevski zbor »Vinko Vodopivec« zapel nekaj ljudskih in umetnih pesmi.

V. M.

POTOVANJE PO SKANDINAVIJI

VIATICUS

XXIX.

prav so Skandinavci, zlasti Švedi, v socialnih, gospodarskih in še v mnogih drugih ozirih zelo napredni — v resnici so samo v razvoju bolj naprej, kar jim je spet omogočil njihov geografski položaj, ki jih je obvaroval pred tujim izkoriščanjem in v glavnem tudi pred vojna — so v svojih miselnih predstavah zelo celo krčevito konservativni. Slovencu, ki živi takorekoč večno na prepihu in sredi vsakovrstnih konfliktov, od narodnostnih do političnih, ideoloških, verskih in socialnih in ga je stoletna izkušnja naučila, da sprejme vsako informacijo previdno ter da je beseda eno, dejanje pa drugo, se zdi taka zaupljiva, konservativna miselnost, taka slepa vera v vsako tiskano ali po etru ujeto besedo naravnost naivna. In posledica tega je, kot rečeno, ta, da so Skandinavci kljub vsej svoji visoki povprečni izobrazbi in zelo razvitemu tisku — Norveška ima npr. 80 dnevnikov, medtem ko imamo Slovenci samo 4, s »Primorskim dnevnikom vred« — zelo slabo poučeni o vseh resničnih konfliktih ter jih na splošno gledajo samo črno-belo.

Drže seveda s tistimi, o katerih menijo, da predstavljajo »belo« namreč zakonito stran. In tako človek naleti na Skandinavce, ki vneto zagovarjajo kako ideološko, politično ali drugo skupino, udeleženo v kakem konfliktu, in

obsojajo drugo, z resolucijami itd., ne da bi ju sploh poznali. In kar je še slabše: ne da bi sploh želeli, da bi se temeljiteje prepričali o resničnem bistvu konflikta. Zdi se jim, da se da vse rešiti s kompromisom, in zato so vedno vneti za vsako »mirovno« posredovanje, pri čemer jih niti ne zanima, če naj bi bil mir sklenjen na račun šibkejšega. Glavno, da bo spet zavladal »mir«.

Ker so svoje nacionalne in verske spore rešili demokratično, v medsebojnem pogajanju, jim ne gre v glavo, da bi tega ne mogli tudi drugi. Do prepričanja, da se je dejansko to tudi zgodilo, pa je samo korak. Zato vidijo v vsakem upiranju etablirani državni oblasti prevratništvo, anarhijo, nekaj nesimpatičnega, če ni tista oblast od njihovega lastnega tiska proglašena za tiransko. Taki pa so po pisanju skandinavskega tiska samo režimi v Rusiji, na Kitajskem in v Grčiji, kvečjemu še v Španiji. A najbolj strog je skandinavski tisk ravno do grškega polkovniškega režima. Zakaj, mi je ostalo skrivnost. Francov režim jih veliko manj vznemirja, da niti ne omenimo raznih drugih diktatur. Grški »polkovniki« pa so nepretrgano deležni časti mastnih naslovov v skandinavskih listih, skoraj bolj kot Soraja v avstrijskih.

(Dalje)

Sodobno kmetijstvo

Higiena pri pridobivanju mleka

II.

ČIŠČENJE IN RAZKUŽEVANJE MOLZNE OPREME

Čiščenju molzne opreme je treba posvetiti vso pozornost. Čiščenje pomeni odstranitev nesnage ali ostankov z določene površine oziroma z določene posode. Razkuževanje pa pomeni uničenje vseh mleku škodljivih klic. Razkužujemo navadno s kemijskimi sredstvi, steriliziramo pa s fizikalnimi postopki kot npr. z gretjem. Čiščenje posode, ki prihaja v dotik z mlekom, je nesmiselno, če ne poskrbimo istočasno tudi za njeno razkuženje. Mleko je namreč odličen substrat za vse mogoče klice, ki pač vsaka zase mleko spreminja. Pri čiščenju oziroma razkuževanju molzne opreme prihaja čestokrat do hudih napak, ki se takoj poznajo pri mleku in seveda tam, kjer oddajajo mleko mlekarnam, tudi pri izkupičku.

Takoj po končani molži potegnemo skozi stroj mrzlo vodo, nato pa vročo vodo, ki smo ji dodali dober detergent. Paziti moramo, da spustimo skozi stroj dovolj vode. Voda sama mora biti neoporečna, torej brez kakih kužnih klic. Nadalje naj bo voda trda, saj se sicer tvori v opremi bela plast vodnega kamna, ki preprečuje dobro razkuženje in čiščenje. Pri nas imamo navadno trdo vodo. Skušali bi jo morali narediti bolj mehko, kar dosežemo z raznimi dodatki, ki jih vsebujejo po navadi že sami detergenti. Uporabljamo vseskozi alkalične detergente, ki topijo ostanke mleka ali mlečnega kamna. Čiščenje z detergenti se odvija tako, da položimo posodo v vodo, ki vsebuje detergent ali pa da spustimo skozi stroj nekoliko, po možnosti toplega detergenta. Cevi še posebej očistimo s čopičem, privitim na prožni jekleni žici. Posebej pomijemo tudi tulce in druge lahko odstranljive dele. Po čiščenju obesimo tulce z odprtino navzdol. Da ne pozabimo, ko splaknemo stroj, uporabljajmo mlačno in to tekočo vodo.

Iz vsega tega je razvidno, kako pomembno je čiščenje strojne opreme in kako dobro bi bilo, ko bi živinorejci imeli tudi v hlevu na razpolago električne bojlerje za toplo tekočo vodo.

Pred zopetno uporabo treba molzni stroj pa tudi vso posodo in vrče splakniti z mrzlo vodo. Enkrat na teden ali vsaj na 14 dni moramo molzni stroj docela razdreti, ga generalno očistiti in razkužiti.

Ne glede na to, ali molzemo ročno ali strojno, moramo skrbeti, da mleko po molži odstranimo iz hleva.

RAVNANJE Z MLEKOM

Sveže namolzeno mleko precedimo skozi gosto sito. Kjer uporabljajo za to prtičke, jih morajo po vsaki rabi do čistega oprati, nato pa prekuhati in posušiti. Najvažnejše za ohranitev prvotne kakovosti mleka pa je hlajenje. Kdor meša jutranje mleko z večernim, mora jutranjega prej vsaj toliko ohladiti, da toplota ne naraste nad 10 stopinj C. V naših razmerah so možnosti za hlajenje mleka res precej omejene, res pa je tudi, da še teh ne izkoristimo do kraja. Ni treba drugega, kakor da posodo z mlekom postavimo v škap ali čeber in vanj po gumijasti cevi nalijemo vodo. Mleko se bo hitro ohladilo

na temperaturo, ki je le za 1-2 stopinji višja od vodne temperature. Seveda mora voda teči toliko močneje, kolikor več je mleka. Če hočemo z vodo varčevati, jo še zmeraj lahko uporabimo za napajanje živine ali podobno.

Molznjaki, cedila za mleko, vrči, in karkoli uporabljamo za pridobivanje, shranjevanje ali odpošiljanje mleka, naj bo iz čim boljšega materiala. Po vsaki rabi to splaknemo najprej z vročo vodo, da odstranimo ostanke maščobe, nato pa še pomijemo prav tako z vročo vodo, ki smo ji dodali kak dober detergent. Aluminijastega posodja ne smemo umivati s sodo.

(Konec)

— o —

KMEČKA ZVEZA

V A B I

na OBČNI ZBOR, ki bo v nedeljo 7. marca 1971 ob 9. uri v kulturnem domu v Trstu, Ul. Petronio št. 4.

Dnevni red:

1. Izvolitev predsednika občnega zbora.
2. Predsedniško poročilo.
3. Poročilo tajništva.
4. Poročilo nadzornega odbora.
5. Pozdravi in diskusija.
6. Volitve.
7. Razno.

V morebitnem drugem sklicanju, pol ure po prvem, je občni zbor sklepčen ob vsaki udeležbi.

TEDENSKI PREGLED DOMAČEGA ŠPORTA

SMUČANJE

V nedeljo je Slovensko planinsko društvo iz Trsta organiziralo 5. jubilejne zimske športne igre. V 16 kategorijah je nastopilo rekordno število 164 tekmovalcev, ki so bili v glavnem mladi ter najmlajši, razdeljeni v uradne kategorije FISU. Med najmlajšimi, ki so uspešno opravili smučarski tečaj, smo opazili nekaj talentov, ki bodo lahko z vestnim treniranjem dosegli še lepe uspehe v mestnem in morda tudi v deželnem merilu. Proge so bile speljane pri Sv. Antonu med Trbižem in Ratečami, in zaradi zmrzlega snega so bile precej težavne. Zlasti so to občutili najmlajši, kjer je bilo zaradi padcev precej odstopov. V kategorijah najmlajših so se zlasti izkazali Marko Mesesnel, Sonja Jazbec, Igor Piščanc, Tanja Gulič in še drugi, ki pa so imeli nekoliko manj športne sreče. Pri starejših mladincih preseneča zmaga Andreja Daneua, ki pa se mora verjetno zahvaliti odstopu prijatelja Križničiča, ki je bil diskvalificiran.

Ob koncu moramo pohvaliti dobro organizacijo SPD, ki si iz leta v leto pridobiva dragocene izkušnje in ki ima vse možnosti, da privede naše zamejsko smučanje na zadovoljivo višino.

ODBOJKA

MOŠKA B LIGA

FERRONI (Verona) - BOR 1:3 (6:15, 7:15, 15:6, 13:15)

Kljub vožnji in kljub temu, da je v soboto Bor naletel na izrednega nasprotnika, so naši fantje gladko zmagali. To je bila ena najlepših letošnjih prvenstvenih tekem. Nasprotniki so se v drugem delu prvenstva zelo okrepiли, saj so dobili novega trenerja in dva nova igralca, ki

PRIMORSKA POJE 1971

Trst - sobota, 13. marca ob 21. uri v Kulturnem domu

Nastopajo pevski zbori:

MLADINSKI ZBOR GLASBENE MATICE - Trst; TRŽAŠKI OKTET - Trst; FANTJE IZPOD SLAMNIKA - Kozina; mešani zbor ANTON MOŽINA - Brje; moški zbor FRAN VENTURINI - Domjo; moški zbor IGO GRUDEN - Nabrežina; ženski zbor POSTOJNA; moški zbor PETER JEREB - Cerklje; moški zbor MIREN; mešani zbor DPD SVOBODA - Izola; moški zbor KOPER; mešani zbor JACOBUS GALLUS - Trst.

Sv. Križ - nedelja, 14. marca ob 17. uri v Ljudskem domu:

Nastopajo pevski zbori:

Otroški zbor Glasbene Matice KRAŠKI SLAVČEK - Nabrežina; moški zbor VESNA - Križ; moški zbor IVAN CANKAR - Marezige; moški zbor NOVA GORICA; moški zbor SLAVEC - Ricmanj; moški zbor DPD SVOBODA - Anhovo; mešani zbor SLOVAN - Padriče; moški zbor TOLMIN; moški zbor LIJAK - Vogrsko; mešani zbor PRIMOREC - Trebče; moški zbor JADRAN - Vrtojba; mešani KOMORNI ZBOR - Nova Gorica; moški zbor VALENTIN VODNIK - Dolina.

PLAČAM po 100 do 200 tisoč lir za kolekcijo ali posamezne kopije mladinskih zbirk:

TOPOLINO - Tre porcellini - Papperino - Audace - Supplementi (dodatki) k Topolino - La risata - Yumbo - letniki od 1930 do 1940

Pisati na naslov: Fermo posta TS, passaporto n. 2269661/P.

odlično opravljata svojo dolžnost. Plavi so se torej srečali s povsem enakovrednim tekmečem. Prvi set je bil najdaljši, saj je trajal skoro tričetrt ure in čeprav so domačini osvojili le šest točk, so se uspešno upirali prav do konca. Borova obramba je bila v soboto skoro brezhibna, napad pa je večkrat presenetil sicer dober nasprotnikov blok.

Tržičani so kot ekipa zaigrali odlično in le v tretjem setu so nekoliko popustili ter dovolili Ferroniju, da je osvojil prestižni niz. V zadnjem delu igre pa so naši predstavniki močno začeli, si nabrali nekaj točk prednosti ter jo ohranili do konca. Tekma se je tako končala v zadovoljstvo Tržičanov ter v užitek športnega občinstva, ki je Bor nagradilo z dolgim aplavzom.

ZENSKA B LIGA

BREG - BOR 3:1 (15:6, 15:11, 13:15, 15:5)

Slovenski derby druge lige se je kot prvi končal z gladko zmago Brega. Igra ni bila zanimiva, saj so dekleta igrala precej živčno. Večja izkušnost Dolinčank in odsotnost Pernarčičeve pri Boru pa sta pripomogli, da so Brežanke brez posebnih težav osvojile dve točki. Pri Boru se je dobro izkazala Pečarjeva, zlasti v napadu, vse ostale pa so igralce pod povprečjem. Breg je brez posebnih težav vodil skozi vso tekmo, razen v tretjem nizu, ki pa je bil poglavje zase. Tržičanke so namreč v začetku krepko povedle in minuta premora je Bregu dovolila le, da je nasprotnice dohitel pri 13:13. Tedaj se je vnel oster boj in priče smo bili res veljavni igri, s katero je Bregu uspelo osvojiti še nadaljnji dve točki in niz.

(Nadalj. na 8 strani)

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 7. marca, ob: 8.00 Koledar; 8.30 Kmebijska oddaja; 9.00 Sv. maša; 9.45 Sereni: Sonata v e duru. Igra pianist Devetak; 10.15 Poslušali boste; 10.45 Za dobro voljo; 11.15 Oddaja za najmlajše: »Monika potuje na Monte gaskar«. Radijski oder vodi Lombarjeva; 11.35 Ringaraja za naše malčke; 12.00 Nabožna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 12.30 Staro in novo v zabavni glasbi predstavlja Naša gospa; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.30 J. Tavčar: »Človek brez avtomobila«. Radijska igra. Igrajo člani Slovenskega gledališča v Trstu, režira A. Rustja; 16.00 Recital violiništa Dobronjaja, pri klavirju Gherbitz; 16.25 Parada orkestrrov; 17.30 Revija zborovskega petja; 18.00 Miniaturni koncert. Grieg; Sulta Holberg; 18.45 Bednarik: »Pratika«; 19.00 Lahka glasba; 19.15 Sedem dni v svetu; 19.30 Filmska glasba; 20.00 Šport; 20.30 Iz slovenske folklore: »Ljudske pesmi«; 21.00 Semenj plošč; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Sodobna glasba; 22.20 Zabavna glasba.

♦ PONEDELJEK, 8. marca, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za šole (za srednje šole); 12.00 Na banjo igra Freddy Morgan; 12.10 Kalanova: »Pomenek s poslušavkami«; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Tržaški mandolinistični ansambel; 17.20 Za mlade poslušavce: Disc-time - Vaše čtivo - Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Radio za šole (za srednje šole); 18.50 Deželni skladatelj; 19.10 »Odvetniik za vsakogar«; 19.15 Zbor »Montasio«; 19.40 Postni govori (4) dr. F. Šegula: »Oče naš, ki si v nebesih...«; 20.00 Športna tribuna; 20.35 Glasbene razglednice; 21.00 Kulturni odmevi; 21.20 Romantične melodije; 21.50 Slovenski solisti; Sopr. Maruša Patik Smerkolj, pri klavirju Lukčeva. Samospevi E. Adamiča, G. Kreka, J. Pavčiča, I. Grbca, A. Lajovica in J. Ravnika; 22.05 Zabavna glasba.

♦ TOREK, 9. marca, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Trobentač Alpert; 12.10 Bednarik: »Pratika«; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Plošče za vas - Novice iz sveta lahke glasbe; 18.15 Umetnost; 18.30 Komorni koncert; Pianist Alfred Brendel; 18.45 The Charleston Hot Peppers; 19.00 Otroci pojo; 19.10 Srečanja z Radom Nakrstom; 19.20 Moški zbor iz Jazbin, vodi Klanjšček; 19.40 Glasbeni best-sellerji; 20.00 Šport; 20.45 Wagner »Rensko zlato«. Opera. Fil orkester iz Osla ter orkester in zbor norveškega radia vodi Fjeldstad. Pertot »Pogled za kulise«; 22.45 Zabavna glasba.

♦ SREDA, 10. marca, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol); 12.00 Igra vibrafonist Gibbs; 12.10 Liiki iz naše preteklosti: »Alojz Kraigher«; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Ansambli na Radiu Trst - Slovareček sodobne znanosti - Jevnikar: »Slovenščina za Slovence«; 18.15 Umetnost; 18.30 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol); 18.50 Pianistka Maria Mosca; 19.15 Higiena in zdravje; 19.25 Jazz; 19.40 Iz potne torbe Milka Matičetovega; 20.00 Šport; 20.35 Simf. koncert. V odmoru (21.05) Za vašo knjižno polico; 22.20 Zabavna glasba.

♦ ČETRTEK, 11. marca, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Igra saksofonist Papetti; 12.10 Družinski obzornik; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Disc-time - Kako in zakaj - Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost; 18.30 Beethoven: Koncert št. 3 za klavir in orkester, op. 37, v c molu. Orkester Glasbene Matice v Trstu vodi Švara. Solistka Merlak-Corrado; 19.10 Pisani balončki; 19.30 Izbrali smo za vas; 20.00 Šport; 20.35 M. Jarc: »Ognjeni zmaj«; Enodejanka. Režira Peterlin; 21.15 The Medallion Piano Quartet; 21.30 Ritmični orkester RAI iz Milana; 21.50 Skladbe davnih dob; 22.05 Zabavna glasba.

♦ PETEK, 12. marca, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za šole (za II. stopnjo osnovnih šol); 12.00 Igra pianist McKenzie; 12.10 P. Benigno: »O lokalnih farmakoloških učinkih«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Govorimo o glasbi; 18.15 Umetnost; 18.30 Radio za šole (za II. stopnjo osnovnih šol); 18.50 Sodobni ital. skladatelji; 19.20 C. Silvestri: Zgodovina tržaškega pomorstva; 19.40 Postni govori: D. Klemenčič: »Posvečeno bodi Tvoje ime...«; 20.00 Šport; 20.35 Go-

F.J.*70

S M R T

V POMLADI

»Po mojem — sicer pa sem o tem tudi bral in torej to ni samo moja misel — so jih prisilili k priznanjem s sredstvi, s katerimi razpolaga ruski režim in ki nam niso znana. Morda so jih psihološko ali politično prisilili k temu, češ da je to v dobro sovjetski revoluciji. O tem si gotovo bral tudi ti. Mogoče so jih tudi tako duševno izmučili pri dolgih nočnih zaslišanjih, da so bili končno pripravljene priznati vse, kar so zahtevali od njih, in še več, samo da bi bilo tistih duševnih muk enkrat konec.«

»Mislim, da jaz niti v takih okoliščinah ne bi priznal. Če že ne zaradi sebe, pa zaradi svoje družine, ki bi ji pripravil s takim priznanjem sramoto in morda še kaj hujšega. Zdelo bi se mi strahopetno in egoistično priznati samo, da bi skrajšal sebi trpljenje in ga zato naložil drugim.«

»Morali so pač zelo trpeti. Ali pa so jim zagotovili, da njihovo priznanje ne bo imelo zlih posledic za njihove družine.«

»A ga je imelo.«

»To so si lahko mislili, če so bili inteligentni.«

»Kaj pa, če so jim grozili, da se bodo ravno v primeru, da ne priznajo, maščevali tudi nad njihovimi družinami?«

»To je čisto verjetno. Ali misliš, da je Stalinov režim tega sposoben?«

»Mislim, da ne. To je vendar socialistični režim, vladavina delavskega razreda, najnaprednejši režim na svetu.«

»Pustiva fraze, Rudi. Ali si prepričan, da res ni tega sposoben?«

Rudi je molčal. Zdelo se je, kot da gleda sam vase.

»Mislim, da ni. Vendar bi rad vedel,« je rekel čez nekaj hipov. »Rad bi bil tam, da bi se mogel prepričati na lastne oči, kako je.«

»Zakaj se nisi podal tja?« To je rekel Tine kar tako, napol za šalo, da bi dal pogovoru, ki je bil očitno mučen za Rudija, drugo smer. Če se je gnjavil poleg misli na jetično Anico v bolnišnici še s takim razglabljanjem, je moral biti v svoji notranjosti pač ves razboljen.

»Ali veš, da sem poskusil?« je rekel Rudi in na njegovem obrazu se je spet prikazal nasmešek, kot iz zadrege ali kot da se opravičuje.

»Res? Kdaj?«

»Kmalu potem, ko sem prišel iz zapora. Takrat, ko so nas zaprli v gimnaziji.«

»Nisem vedel.«

»Saj tega nihče ne ve. Niti Anica. Nikomur še nisem pravil o tem. Ti si prvi, ki mu povem.«

»Ali je to takšna skrivnost?«

»Ne zato. Ampak ker me je bilo sram.«

(dalje)

TEDENSKI PREGLED DOMAČEGA ŠPORTA

(Nadaljevanje s 7. strani)

LIDO SPINA - SOKOL 3:1 (15:8, 10:15, 15:6, 15:9)

Tudi v Ferrari je Sokol doživel poraz, proti sicer presenetljivi ekipi Lido Spina, ki razpolaga z odlično Natalijevo, ki nastopa tudi v državnih reprezentanci. Nabrežinke so po nekoliko utrudljivi vožnji stopile na igrišče precej nekoncentrirane in to se je poznalo zlasti v prvem setu. Nato so se naša dekleta zdravila in prikazala zadovoljivo igro, ki pa jim ni zadostovala za osvojitve zmage. Sodnik, čeprav ni bil pristranski, je sodil zelo slabo, saj sploh ne pozna nošenih žog. S tem je precej zmedel Sokolice, ki imajo zadovoljivo prstno tehniko in so tako debelo gledale, ko ni piskal očitno nošene ali potisnjene ali pa celo dvojne žoge. Edina možnost za rešitev naših mladih deklet pa ostaja še nedeljska osvojitve tekme proti neposrednemu tekmeču za izpad Zarji, katere položaj je le za las boljši od položaja Sokola.

spodarstvo in delo; 20.50 Koncert operne glasbe. Vodi Zebre. Sodelujejo sopr. Vidali, ten. Brajnik in bas Merlak. Izvajata simf. orkester in zbor ljubljanske Opere; 21.35 Folklorni plesi; 22.05 Zabavna glasba.

SOBOTA, 13. marca, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Veseli motivi; 12.10 N. Kuret: Ljudska verovanja in vraže »Amuleti in talismani«; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.55 Avtoradio - oddaja za avtomobiliste; 16.10 Operetni odlomki; 16.30 »Pod svobodnim soncem«. Deseti del. Izvajajo dijaki slovenskih višjih srednjih šol v Trstu; 16.50 Znani pevci; 17.20 Za mlade poslušavce. Sobotni sestanek - Slovenski znanstveni delavci z univerze - Moj prosti čas; 18.15 Umetnost; 18.30 Nepozabne melodije; 19.10 Pod farnim zvonom župne cerkve v Mersinu; 19.40 Ansambel »Dalmacija«; 20.00 Šport; 20.35 Teden v Italiji 20.50 Z. Saksidova: »Komisar Tabernik ali Suha južina in njegov problem«. Detektivka; 21.30 Vabilo na ples; 22.30 Zabavna glasba.

ZARJA - CAAM GALILEO 1:3

Tudi Bazovke zbirajo poraz za porazom in kljub zadovoljivi igri ne pridejo do povoljnih izidov. Letos bo v tej skupini obsojena na izpad ena naših ekip, kar je velika škoda, saj smo videli v ostalih skupinah B lige ekipe, ki so mnogo slabše od naših. V nedeljo je Zarja z igrala dobro, čeprav morda nekoliko premalo odločno. Nasprotnice so to izkoristile, saj je njihova morala, po nepričakovani zmagi nad Lido Spina pred tednom dni, bila na višku. Predvsem je to pokopalo rdeče, ki so preveč občutile važnost tekme, v kateri bi bile morale zmagati, da bi si ohranile možnost rešitve.

KOŠARKA

MOŠKA D LIGA:

DUKCEVICH - BOR 55:52 (23:27)

Bor je v nedeljo po medli igri izgubil proti Goričanom, ki so se s to zmago oddaljili nevarnemu delu lestvice. Igra naših fantov je bila medla, saj so se Tržačani »izkazali« predvsem z netočnimi strelji. Prvi del igre so plavi brez posebnih težav osvojili, saj jih conska obramba gostiteljev ni preveč ovirala. V drugem polčasu pa so se domačini nekoliko zbrali in celo prehiteli plave, ki pa so kmalu usmerili igro v svojo korist. Proti koncu tekme, ko je bilo stanje izenačeno, so naši zgrešili kar 5 prostih metov od osmih in si s tem zapravili zmago, ki je bila že na pol osvojena. ketna

PESEM MLADIH

V nedeljo 7. marca ob 17. uri bo v Kulturnem domu v Trstu, ulica Petronio 4, revija mladinskih pevskih zborov in ansamblov pod naslovom »Pesem mladih«. Nastop prireja Zveza cerkvenih zborov iz Trsta. Udeležilo se ga bo okrog sedemnajst pevskih skupin s Tržaškega.